

SINCLAIRSHOLM i Gumlösa.

Fakta Sinclairsholm:

Sinclairsholm i Gumlösa, strax öster om Hässleholm. Grundat 1620 av skotten Andrew Sinclair (Anders Sinklar) (1555-1625), som bosatt sig i Danmark.

Omkring 1600 blev Sinclair änsherre i Skåne och 1615 skänkte Christian IV Sanby i Göinge härad till honom. Sinclair började bygga en ny herrgård, Sinclairsholm, vilken fullbordades av änkan Kirsten Kaas 1626.

Sinclairsholm har eldhärjats flera gånger. Omedelbart väster om herrgården finns en stenbro med fyra valv som enligt inskrift är byggd 1810. Sedan Almaån fått ett annat lopp ligger bron på torra land.

Slottet ägs sedan 1915 av familjen Banekow.

Personlig text om min barndom på Sinclairsholm:

Jag är uppväxt mer än halva mitt liv på Sinclairsholm, då vi hyrde hus av familjen Banekow som äger Sinclairsholm. 1984 flyttade jag och min moder till Smedjan i Gumlösa och bodde där till 1986, då vi flyttade till Möllarebacken där vi bodde 1986-1994 då vi köpte ett eget hus i Norra Sandby. Under tiden 1986-1991 så gick jag på Internat i Vingåker i Sörmland, men jag var hemma nästan varje helg och alla skollov. Då jag åkte buss från Vingåker till Stockholm och bytte buss ut till Arlanda för att sedan flyga från Arlanda till Everöd utanför Kristianstad, där mor hämtade mig. Det var när jag var tonåring och var frisk, som jag klarade dessa resor helt på egen hand. Ibland åkte jag tåg och då fick personal följa med mig de första gångerna till Linköping där det var tågbyte, tills jag kände mig säker, så klarade jag även tågresorna själv. Skolan ville att jag skulle åka mest tåg, för det var billigare än att flyga. Tågresorna gick mellan Katrineholm- Linköping- Hässleholm.

Men det är i Sinclairsholms skogar som jag lekte mycket som barn och blev god vän med de vilda djuren där, i synnerhet med rävarna. Jag lekte ofta med en kompis i Gumlösa som hette John och jag lekte med Banekows barn, vi lekte ofta att vi var Alver och cyklarna var våra stora grå vargar som vi red på. Inspirerade av Richard Pinis böcker om Alverfolket Vargryttarna. Hemsida om detta äventyr finns på: www.elfquest.com

TV serien V var även ett populärt inslag i mina och Johns lekar, samt krigslekar om att Skåne låg i krig med USA och att USA ockuperade Skåne.

Sinclairsholms slott.

SINCLAIRSHOLM ligger i en gammal kulturbygd vid Almaån, en dryg mil öster om Hässleholm. Säteriet har fått sitt namn efter det danska riksrådet och riddaren Anders Sinclair, som i början av 1600-talet bildade ett storgods genom byte och köp av gårdar i trakten. Sedan han 1620 förvärvat även Gumlösa prästgård, byggde han på denna en sätesgård av timrade hus, som enligt inskrift över mangårdens entré stod färdig 1626. Gården har sedan flera gånger drabbats av eldsvåda, men alltid återuppbyggt av timmer, som är det för göingebygden naturliga materialet. Det nuvarande corps de logiet med sina framspringande flyglar, uppfört efter en brand 1788, har visserligen byggts om flera gånger, men dess 1700-talskaraktär har i huvudsak återställts vid den restaurering som företogs 1956.

Sinclairsholm kan mycket väl ha haft en föregångare under äldre medeltid. I Gumlösa levde vid slutet av 1100-talet riddaren Trugot Ketilsen. Han lät där uppföra en märklig kyrka, som är Nordens äldsta säkert daterade tegelbyggnad. Såsom sed var kan den ha byggts i anslutning till hans gård. Kyrkan har rundbågiga kryssvalv och dekorativa skulpterade detaljer som portalutsmyckning och rundbågsfris längs taklisten. Det skickliga tegelarbetet utfördes av en tegelmästare som hette Aage. Kyrkan invigdes den 26 oktober 1192 av ärkebiskop Absalon i Lund i närvaro av flera andra höga prelater. Samtidigt nedlades i ett skrin relikier, som Trugot Ketilsen skänkt till sin kyrka, bl.a. en bit av Kristi kors och av det fat Herren åt på vid Nattvarden och hår från jungfru Marias och Johannes Döparens huvuden och från Sankt Peters och Sankt Andreas Apostelns skägg, samt några ben och bitar av en tagelskjorta och en biskopsskrud, som tillhört ärkebiskopen Thomas Becket i Canterbury (vilken mördades av Henrik II:s hovmän i sin egen domkyrka 1170 och sedan helgonförklarades). Relikerna var viktiga för medeltidens människor, eftersom man ansåg att de hade undergörande verkan och att man genom dem fick kontakt med den heliga personen, när man bad. Av kyrkans ursprungliga inventarier finns bevarad en dopfunt i sandsten med figurframställningar i rundbågsfrisen runt dopskålen, cuppan, och djurbilder på foten. Den är signerad "Tove Gierghi" - Tove gjorde funten. (Samme mästare har förmodligen också huggit den berömda funten i Lyngsjö kyrka, som skildrar mordet på ärkebiskopen Thomas av Canterbury.) Trugot Ketilsens släkt levde kvar i Gumlösa åtminstone till 1333, vilket årtal finns på en gravsten i kyrkan över Trugot Torsen. År 1999 fick märkligt nog denna danskbyggda kyrka en andraplacering i en tävling om årtusendets främsta "svenska byggnadsverk".

Det var i en förödd och utarmad bygd, som Anders Sinclair förvärvade jord till sin sätesgård. Under det s.k. Kalmarkriget hade Gustaf II Adolf i början av februari 1612 med 3.000 man företagit ett plundrings- och mordbrännartåg från Småland in i norra Skåne. 24 kyrksocknar ödelades med "rov och brand" och en stor del av befolkningen dödades. Den 9 februari brändes Gumlösa socken och kyrka. Att Anders Sinclair sedan slog sig ned här, hjälpte bygden att resa sig ur förödelsen, eftersom han var en herreman med makt och stora medel. Sinclair var av skotsk högadel och kom att verka som krigare och administratör i Skåne. Han deltog i Kalmarkriget som kapten och befordrades 1615 till överste vid det skånska regementet. Omkring 1600 förlänades han Gladsax och 1613 Gislöv. 1615 fick han Sandby i gåva av Christian IV. När han grundade sätesgården, var han länsman över Landskrona län och Bornholm och ägde Gärsnäs, Kronovall och andra gods i Skåne. Han dog 1625 och byggandet av Sinclairsholm slutfördes året efter av änkan Kirsten Kaas. Sonen Christen Sinclair blev den siste ägaren i släkten, som därefter försvann ur Danmarks historia. I slutet av 1640-talet förvärvades egendomen av Jochum Beck, på sin tid Skånes störste jordägare och känd som grundare av Andrarums alunbruk, som senare kom att ruinera honom. Han sålde omkring 1650 gården till Jörgen Marsvin till Restrup, vilken blev den siste danske ägaren.

Efter "Skånes Tab" köptes Sinclairsholm 1667 av landshövdingen över Kristianstads och Blekinge län Håkan Nilsson Skytte af Sätra. Han var son till handlanden Nils Bengtsson i Nyköping och hade gjort karriär som militär och deltagit i de polska och tyska fälttågen under Gustaf II Adolfs och Kristinas tid. Vid hans död 1688 ärvdes gården av sonen Nils Skytte.

Under kriget 1709-10, då danskarna försökte återerövra Skåne men besegrades vid Helsingborg, hade den danske överbefälhavaren, länsgreven Christian Reventlow, en tid sitt högkvarter på Sinclairsholm. Danskarna tvingades lämna gården så hastigt 1710 att de inte fick med sig krigskassan. Enligt traditionen skall bonden Jöns Månsson ha lagt beslag på den och hans pompösa gravsten vid koret på Gumlösa kyrka motsäger i varje fall inte detta. Nils Skytte avled 1720 och efterträddes av sin son majoren Carl Henrik Skytte, sedan denne löst ut syskonen. Han satte den då förfallna gården i stånd och lät omkring 1733 uppföra ett nytt corps de logi i karolinsk stil. Efter hans död 1752 innehades gården av änkan Brita Magdalena Skytte till hennes bortgång 1767, då den ärvdes av sonen, dåvarande kaptenen och kavaljeren hos prins Carl av Södermanland, Carl Gustaf Skytte och hans fyra systrar. De var alla ogifta och bodde på gården till sin död. Under deras tid förstördes corps de logiet vid en brand 1788, men återuppbyggdes följande år efter ritningar, som A.F. Barnekow utfört redan före branden. Timret till byggnaden skänktes av Gustaf III och kom från mastspireparken i Rolstorp, Östra Göinge. Släkten Skyttes nästan 150-åriga innehav av Sinclairsholm upphörde 1808, då det sista av syskonen, Hedvig Charlotta Skytte, avled.

Ny ägare till gården blev en systerson, överjägmästaren i Kristianstads län friherre Carl Henrik Duwall, som även innehade Sörbytorp. Under hans tid företogs en ombyggnad av corps de logiets ena fasad.

Han hade inga barn och sålde 1823 Sinclairsholm till friherre Fredrik Elof Gyllenkrok, vilken 1864 efterträddes av sin son Fredrik Gustaf Gyllenkrok. Denne genomförde en betydande modernisering av egendomen. Bl.a. revs den gamla ladugården och istället uppfördes söder om mangården de stallbyggnader av gråsten som ännu finns kvar. 1880 ombyggdes corps de logiet efter ritningar av arkitekt Mauritz From. Fredrik Gustaf Gyllenkrok dog 1891 och gården stannade sedan kvar i dödsboets ägo till 1898, då den övergick till dottern Eva Christina.

Genom hennes giftermål med Edward Carl Axel Barnekow kom egendomen till den släkt som fortfarande innehar den. 1904 härjades Sinclairsholm, liksom Gumlösa kyrka, av en eldsvåda, som drabbade alla byggnader utom corps de logiet, men dessa återuppfördes efter de gamla ritningarna.

På godset, som omfattar ca 950 hektar, drivs idag modernt jordbruk och skogsbruk. Här finns en av Sveriges största sparrisodlingar. Nuvarande ägare är friherre Johan Barnekow. Visningar, middagar och dagskonferenser kan arrangeras för grupper efter förbeställning. Fem söndagar under året ordnas guidade turer med kaffeservering utan förbeställning. Tel. 0451-330 15.

På Hälleberga backe ett par kilometer väster om Sinclairsholm ligger en fornborg på 215 x 170 meter. Den består av murar och terrasser, som är uppbyggda av block och stenar. På borgplatån finns en vattensamling, som noterades av Linné på hans skånska resa 1749.

Andra saker runt i Gumlösa.

Hälleberga backeHälleberga backe, som är bevuxen med bokskog, avtecknar sig tydligt i den flacka omgivningen. På krönet av backen finns lämningar av en fornborg, uppförd någon gång mellan mitten av 400-talet och slutet av 700-talet. Håligheterna i berget skall enligt traditionen tyda på äldre försök till gruvsdrift. Dessa hål fungerar idag som rävlyor.

Gumlösa kyrka Den röda tegelkyrkan i Gumlösa socken är Nordens äldsta daterade tegelkyrka. Den invigdes 1192 och är enligt äldre mönster uppförd på en höjdplatå, där den ursprungligen var ännu mer dominerande i landskapet.

Alla Slott har ju ett spöke....och så även Sinclairsholm.

Sinclairsholm hemsöks av sin forne ägare

Friherre Johan Barnekow är född och uppvuxen på Sinclairsholm, medan hans fru Inger flyttade in där hösten 1980.

Gården består av flera hus och ligger alldeles intill Gumlösa kyrka, där flera av gårdens forna ägare ligger begravna. En av dem är Fredrik Gustaf Gyllenkrook som levde mellan 1820 och 1894. Han har dock inte fått ro i sin grav, utan går igen på Sinclairsholm.

– Jag är sjuksköterska i botten och väldigt jordnära, så jag tror ärligt talat inte på sådant här, berättar Inger.

Hon hade hört talas om att "morfar" Gyllenkrook" spökade när hon flyttade in hos sin man, men åren gick och hon märkte aldrig av honom. Inte heller Johan Barnekow hade någonsin mött sin spökande släkting, så i deras värld var han bara en sägen. Julen 1994 kom emellertid att ändra på det. De hade som vanligt goda vänner på besök, däribland faster Staina (Stina-Brita Wachtmeister), barnfödd på Sinclairsholm och kusin till Carl Barnekow, Johan Barnekows far. I samband med juldagslunchen berättade hon om "morfar" Gyllenkrooks nattliga besök hos damer, för det har alltid bara varit damer som fått besök, vilket kan var förklaringen till att varken Inger eller Johan Barnekow har råkar ut för honom. Under berättelsens gång bleknade två av de närvarande kvinnorna.

– Det var min väninna, också sjuksköterska, och hennes mamma som inte hade hört spökhistorien innan, berättar Inger.

Det visade sig att båda hade haft besök av spöket natten innan, men hade kommit överens om att inte berätta det för någon.

– De var rädda att vi skulle tro att de hade blivit tokiga, förklarar Inger.

Den rädslan var dock obefogad, för tvärtom var det Inger som fick sig en tankeställare, eftersom hon kände kvinnorna sedan länge och litade på att de aldrig skulle hitta på en sådan historia.

– Hur kan två personer uppleva samma sak, samma natt? Jag visste ärligt talat inte vad jag

skulle tro och kunde inte nonchalera det lika mycket som tidigare, berättar Inger.

Enligt henne hade kvinnorna sett en manskgestalt som rättade till deras täcken och stoppade om dem som vore de hans barn. Precis som sägnen säger upplevde de dock spöket som snällt. – Men det måste ändå ha varit en chock för dem, eftersom de aldrig hade upplevt något liknande tidigare, konstaterar Inger.

Varför Fredrik Gustaf Gyllenkrook går igen och varför det bara är kvinnor som får besök av honom är det ingen som vet med säkerhet. Inger och Johan Barnekow har dock en teori som handlar om hans tragiska livsöde, för han förlorade nämligen sin hustru, Thomasine Constance Gyllenkrook (född Stjerncrona), bara några få år efter deras giftermål. Och han gifte aldrig om sig. Vid hennes gravsten finns en dikt som Fredrik Gustaf Gyllenkrook författat själv: "Tyst sluter denna griften inne de högsta dygder qvinnan har. I makes, barns, föräldrars minne odödliga de lefva kvar". Att han går igen ser paret Barnekow som en kärlekshandling till kvinnorna. En annan oförklarlig händelse inträffade i samband med Stina-Brita Wachtmeisters död 1999. Den fick Inger Barnekow att definitivt ifrågasätta sin jordnära verklighetsuppfattning.

– Vi vet ju ingenting och får inte vara sämre än att vi kan ändra oss, förklarar hon.

Händelsen utspelade sig kvällen efter Stina-Brita Wachtmeisters död och handlade om att familjens hund, den idag åttaårige västgötaspetsen Jackie, betedde sig rastlöst och oroligt.

– Han var sig inte lik alls, berättar Inger.

Hon och maken sover på andra våningen i huvudbyggnaden och dit har hunden fått lära sig att han inte är välkommen, eftersom husse och matten lider av lätt allergi. Den aktuella kvällen vaknade de dock av att de hörde honom sitta och gny utanför sovrumsdörren, så husse steg upp och bar ner honom för trapporna. Inte långt om länge satt han åter utanför deras dörr och gnydde.

– Då förstod vi att det var något i huset och jag tror att det var faster Staina som var här för att ta farväl, för jag har hört om andra par med hundar som har betett sig så, men det har aldrig inträffat efter den natten, berättar Inger.

Sinclairsholm: www.sinclairsholm.se

© Smirre Räv.